

modfattede Veie. Forsaabid det nu bestaaende Rigsraad, der udøver og har udøvet saa megen Indflydelse i den Sag, der idag ligger for, er legalt, da maa det søge sin Legalitet i den factist bestaaende Tilstand. Naar jeg seer paa, hvad der ifjor blev vedtaget i Rigsraadet, navnlig med Hensyn til at indskrænke det sælles Rigsraad til et Rigsraad for Kongeriget Danmark alene, da maa jeg tilstaae, at af det da Passerede er det umuligt at see, at der er oprettet et Rigsraad, som omfatter Anliggender, der ikke er sælles med Slesvig. Jeg er først kommen til Overbeviisning derom ved den kongelige Kundgjørelse, hvorved dette Rigsraad er blevet indskrænket til at gjælde for Kongeriget alene; det er, mine Herrer, fra den kongelige Kundgjørelse, at Legaliteten skal have sin Oprindelse. Jeg betænker mig ikke paa i dette Dieblik at sige, at jeg troer, at det var et Statscoup, der dengang blev gjort; men uagtet det er min Overbeviisning, at det var et Statscoup, saa ligger det nu factist for, at vi have et Rigsraad, og at dette har Indflydelse paa, hvorledes Grundlovens Stilling for Fremtiden skal være. Jeg har den Overbeviisning og er fuldkommen overtydet om, at vi ikke, uden at komme til Rette med dette Rigsraad, kunne faae Grundlovsfagen ført til Ende; og naar jeg seer hen til, hvorledes Rigsraadet har behandlet denne Sag, og seer til det Resultat, som er kommet ud deraf, er jeg suldt overbeviist om, at det, der her er forelagt os — og om hvilket det er sagt, at vi kunne stemme derfor eller derimod, alt eftersom vi ville, og at Rigsdagen frit kan tage sin Beslutning med Hensyn til Udskafet — ligger for paa en saadan Maade, at det ligefrem er en Tvang for os at gaae ind derpaa; thi hvis dette ikke er saa, kunne vi spørge os: hvad vil da Følgen blive af, at vi sige Nei? Følgen vil — saa forekommer det mig — blive den, at vi skyde Grundlovsfagens Tilendebringelse ud i en fjern, uvis Fremtid; og naar jeg seer paa, hvad der tidligere er passeret, og naar jeg antager, at hvad der er passeret ifjor Eстераar, ikke er saa fuldkomment legalt, saa frygter jeg meget ser, at der kan fremkomme noget Andet, som jeg ikke skal benævne, men som fortjener et endnu værre Navn. Jeg maa imidlertid

sige, at jeg ikke tiltroer den nuværende Regjering en Fremgangsmaade, som vilde være af den antydede Væffenhed; tværtimod, jeg er saa veltilfreds med det nuværende Ministeriums Forhold til Sagen, som jeg kan. Naar jeg er det, og naar jeg troer paa, at hvad Ministeriet nu har forelagt os, dog er nogenlunde tilfredsstillende, saa siger jeg, mine Herrer, saa kan jeg ikke sige Nei. Jeg kan ikke være med til at bringe det nuværende Ministerium i en Stilling, som maaskee vilde medføre, enten at det gif sin Veie, eller at det foretog en Opløsning; og da jeg nu er overbeviist om, at der vel i det overveieende Fleertal af Befolkningen lever Nærighed til Femejunigrundloven, men at Folkstemningen dog er af den Væffenhed, at den aldeles ikke er til at stole paa, saa siger jeg: Af disse Grunde, og da jeg maa ansee det nuværende Ministerium for at være tilfredsstillende, vil jeg ikke være med til at udsætte mit Fædreland og Grundlovsfagen for de Eventualiteter, som vilde være forbundne med Forkastelsen af det foreliggende Udskaf. Det er disse Grunde, mine Herrer, som have gjort, at jeg — hvor nødig jeg end vil det — føler mig tvungen til at sige Ja til Sagen.

Rühnel: Da jeg hører blandt dem, der ved mit Nei bidrog til, at den forrige Regjerings Grundlovsudskaf blev forkastet i afvigte Foraar i Rigsraadeis Folkething, og da jeg ikke har havt Sæde i Rigsraadet i sidste Rigsraads-session og heller ikke hidtil har havt Ordet under denne Sags forskjellige Behandlinger her i dette Thing, maa det være mig tilladt med nogle faa Ord at motivere min Stemmegivning, forinden vi scribe til den endelige Afstemning. Jeg agter at stemme for det foreliggende Forslag, men ingenlunde, fordi jeg paa nogen Maade er bleven svækket i min Overbeviisning om Femejunigrundlovens Fortrin og hele Værd. Jeg mener nu som hidtil, at den har flere Fortrin fremfor ethvert af de mangfoldige Forslag, der ere fremkomne, og ogsaa fremfor det nu foreliggende Udskaf. Jeg troer endnu, at vort Folk lettest og hurtigst vilde have forvundet de Tab og reist sig af den Forsmædelse, som Aaret 1864 bragte over os, dersom vi nu vare vendte tilbage til Grundloven